

NICK BRADLEY

Štyri ročné obdobia v Japonsku

MOTÝL

Hlboký príbeh o liečivej sile rozprávania
a úteche, ktorú prináša umenie

Štyri
ročné
obdobia
v Japonsku

NICK BRADLEY

*Štyri
ročné
obdobia
v Japonsku*

VYDAVATELSTVO MOTÝL

FOUR SEASONS IN JAPAN

Copyright © Nick Bradley 2023

First published in Great Britain in 2023 by Doubleday an imprint of Transworld Publishers Illustrations by Rohan Eason.

All rights reserved.

Translation © Barbora Andrezálová

Cover design © Zuzana Ondrovičová

Slovak edition © Vydavateľstvo Motýľ, s. r. o., 2025

www.vydavatelstvomotyl.sk

Print: TBB, a. s., Banská Bystrica, Slovakia, BN: 148809/01

ISBN: 978-80-8164-417-7

*Venujem vám,
E. H. Bradley
a Pansy*

雨ニモマケズ

宮沢賢治（昭和6年）

雨ニモマケズ 風ニモマケズ

雪ニモ夏ノ暑サニモマケヌ丈夫ナカラダヲモチ

欲ハナク 決シテ瞋ラズ イツモシズカニワラツテイル

一日ニ玄米四合ト 味噌ト少シノ野菜ヲタベ

アラユルコトヲ ジブンヲカンジョウニ入レズニ

ヨクミキキシワカリ ソシテワスレズ

野原ノ松ノ林ノ蔭ノ 小サナ萱ヅキノ小屋ニイテ

東ニ病氣ノコドモアレバ 行ッテ看病シテヤリ

西ニツカレタ母アレバ 行ッテソノ稲ノ束ヲ負イ

南ニ死ニソウナ人アレバ 行ッテコワガラナクテモイイトイイ

北ニケンカヤソシヨウガアレバツマラナイカラヤメロトイイ

ヒデリノトキハナミダヲナガシ

サムサノナツハオロオロアルキ

ミンナニデクノボートヨバレ

ホメラレモセズ クニモサレズ

ソウイウモノニ ワタシハナリタイ

Nebáť sa dažďa

Mijazawa Kendži

(1936)

Neporazený dažďom, neporazený vetrom.
Mať silné telo, ktoré nezlomí sneh ani letné horúčavy.
Bez túžby, bez hnevu, v tichosti úsmevu.
Každý deň jesť štyri misky hnedej ryže s misom a trochou zeleniny.
Všetko vnímať oslobodene od svojich emócií.
Bez zabúdania.
V skromnej chalúpke v tieni borovicového lesa.
Na východe choré dieťa opatriť.
Na západe vyčerpanej matke ponosiť snopy ryže.
Na juhu umierajúceho uchlácholiť.
Na severe roztržku či boj uzmierniť.
V časoch sucha vyroniť slzu,
v chladnom lete cítiť bezmocnosť.
Všetkými zvaný zbytočný,
bez chvály, bez zatratenia.
Takým človekom by som chcel byť.

Flo:jar

„Tak ako žiješ posledné dni, Flo-čan?“ Kjóko sa napila piva a položila ho späť na stôl vedľa misky s prázdnyimi strukmi edamame bôbov.

„Áno, čo je s tebou?“ pridal sa Makoto, odklepol popol do taniera s kuracími kosťami a znova si potiahol z cigarety. „V poslednom čase sa mi zdáš nejaká skleslá.“

Flo vzala do dlaní svoj pohár čaju oolong a rozpačito sa zasmiala. „Skleslá? Som v pohode!“

Kjóko, Makoto a Flo sedeli okolo nízkeho stola v tradičnom japonskom hostinci, v izakaji, vo štvrti Šindžuku, ktorý bol známy svojimi pivami z dovozu. Prišli sem spoločne rovnako z kancelárie. Flo pozvanie spočiatku odmietla, pretože bola vyčerpaná a nechcelo sa jej pretláčať davmi ľudí, ktorí sa prišli pozrieť na rozkvitnuté čerešne – práve totiž vrcholila sezóna hanami, zvyk obdivovania krásy kvitnúcich kvetov. Potom ju však Kjóko chytila za ruku a neoblomne ju odvieďla k dverám kancelárie, ako keď ochranka vyvádza z objektu votrelca.

„Pôjdeš s nami,“ vyhlásila, ignorujúc jej chabé protesty. „Či sa ti to páči, alebo nie.“

Teraz musela Flo uznať, že byť niekde inde ako v práci, doma alebo na notebooku v susednej kaviarni – čo boli jediné tri miesta, kde posledných pár mesiacov trávila čas –, je vlastne príjemné. Najprv Kjóko a Makoto navrhli, aby si zašli do parku Ueno a posedeli si pod rozkvitnutými stromami, a keď Flo

začala namietat, že sakura sa podľa nej v porovnaní s jesenným lístím preceňuje, Kjóko jej skočila do reči, že si teda namiesto toho zájdu do ich oblúbenej izakaje. Malá krčmička v japonskom štýle bola skromne zariadená. Podlahu tvorilo trstinové tatami a na ňom stáli jednoduché nízke stolčeky. Vzduch bol hustý od Makotovho cigaretového dymu, hoci pri ostatných stoloch bolo zákazníkov poredšie.

„V poslednom čase sa mi zdáš akási nesvoja,“ zhodnotila Kjóko a na čele sa jej vytvorila vráska. „Už s nami vôbec nechodíš von. Nereaguješ na moje správy. Dokonca aj učiteľka kaligrafie sa stále pýta, prečo nechodíš na hodiny. Musela som Čie-sensei klamať, že si chorá.“

Flo na to nič nepovedala. Odložila pohár s oolongom a mlčky sledovala, ako Makoto vyfukuje obláčik dymu smerom k vedľajšiemu stolu. Dve dievčatá, ktoré pri ňom jedli, sa naňho zamračili, ale on tomu nevenoval žiadnu pozornosť.

Kjóko mala na sebe ako vždy bezchybné oblečenie do kancelárie: ružový sveter a krémové nohavice, vlasy mala zviazané do úhľadného chvosta a mejkap ako obvykle dokonale nenápadný. Flo jej vždy trochu závidela, ako prirodzene a nenútene vyzerá. Kjóko bola neuveriteľne krásna aj bez toho, aby sa o to snažila. Flo naproti tomu chodila do práce v starých obnosených šatách, ktoré by bežnému japonskému zamestnancovi rozhodne neprešli. Voľné nohavice a košeľa s golierom boli tým najelegantnejším, na čo sa zmohla. Makoto vyzeral ako každý druhý zamestnanec v Tokiu, jediným výnimočným doplnkom bola elegantná bordová kravata, ktorú mu minulý mesiac vybrala Kjóko v Ginze. Už si ju trochu uvoľnil.

„Prepáč, ak som príliš priama,“ pokračovala Kjóko trochu miernejším hlasom. Flo sa neubránila úsmevu – Kjóko bola vždy priama! Bola to jedna z vecí, ktoré si na nej Flo vážila. „Len som sa bála, že... Ja neviem. Že sa s nami už nechceš kamarátiť.“

„Nie!“ vyhrkla Flo, ktorú to hned vystrašilo. „Tak to vôbec nie je!“

Kjóko bola jednou z jej najbližších priateľiek v Tokiu. No nebola to celkom jej „najlepšia“ priateľka, lebo „najlepšia“ znamenalo určitý stupeň dôvernosti, ktorý ona nemala s nikým v meste. S výnimkou Juki. Keď sa Flo s Kjóko začali prvýkrát stretávať mimo práce a chodili spolu na hodiny kaligrafie do Čiby, Flo dokonca dúfala, že v tom bude – veď viete – niečo viac. Našťastie, skôr než sa Flo odhodlala k nejakému kroku, ktorým by si spravila hanbu, zistila, že Kjóko sa stretáva s chlapcom, ktorý sa jej veľmi páči. A našťastie tým chlapcom bol Makoto, sympatický kolega, ktorého Flo už poznala a mala ho rada, takže sa k nim vždy s radosťou pridala a nikdy sa necítila ako piate koleso na voze.

Ešte pred niekoľkými týždňami bola stredajšia večera pre nich troch rituálom, najmä odkedy Flo chodila do kancelárie len niekoľko dní do týždňa. Flo bola teraz v závideniahodnej situácii, lebo jej pracovný týždeň sa končil už v stredu. Štvrtok, piatok a sobotu teda mohla využiť na prácu na svojich literárnych prekladoch. Bola to však už celá večnosť, čo s nimi nebola vonku. Kedy naposledy sa stretli všetci traja? Pred mesiacom? Dvoma?

„Dokonca aj Makoto si všimol, že si nejaká iná,“ povedala Kjóko rýchlo a prešla z japončiny do angličtiny, aby im nerozumel. „A to je zvyčajne úplne bezradný, keď ide o ženy.“

Makoto ňaťahoval uši v snahe zachytiť z Kjókinej dokonalej angličtiny čo najviac. Kjóko sa nad jeho snahou pousmiala.

„Je to pravda,“ pritakal po anglicky, skromne a trochu v rozpakoch.

Chudák Makoto. Sedel vedľa Kjóko, obaja na opačnej strane stola ako Flo. Chystal sa opäť odklepnúť popol do taniera s kuračmi kosťami, ale Kjóko ho zľahka pleskla po zápästí. Mierne sklonil hlavu a načial sa k popolníku, ktorý mu prisunula.

„No tak, Flo-čan,“ povedala Kjóko láskavo a prešla späť do japončiny. „Nám to môžeš povedať.“

Flo si zahryzla do pery. Pozrela na svoj telefón – žiadne nové správy.

Flo bola vo všeobecnosti otvorená a úprimná, ale svoj osobný život si vždy nechávala pre seba, dokonca aj pred týmito dvoma. Predovšetkým nemala pocit, že by s nimi mohla hovoriť o Juki. Boli by Kjóko a Makoto prekvapení, že Flo randí so ženami? Zrejme nie, veď nič z toho, čo kedy povedali alebo urobili, nenaznačovalo opak, lenže Flo sa im o tom nikdy nezmienila. Považovala to za príliš osobnú vec a teraz sa už poznali tak dlho, že ani netušila, ako túto tému vôbec otvoriť. Bolo to, akoby si okolo seba postavila obrovský múr, nepreniknuteľnú bariéru, a predstava, že by ju celú zbúrала a pustila niekoho dnu, ju desila. Takto uzavretá sa cítila oveľa bezpečnejšie. Takže nie, nikdy sa s nimi nerozprávala o Juki. Ani o tom, ako sa zoznámili, ani o tom, že sa k nej Juki nasťahovala, a už vôbec nie o Jukinom pláne presťahovať sa o mesiac do New Yorku, pracovať v kníhkupectve a zároveň navštevovať anglickú jazykovú školu. Flo v týchto dňoch najviac trápili práve problémy vo vzťahu s Juki.

Takže nie, o ničom z toho Flo nemohla hovoriť. Namiesto toho urobila to, čo by urobil každý človek na jej mieste: využila to ako príležitosť rozprávať o iných starostiach, ktoré v živote prežívala. O tých, ktoré boli rovnako naliehavé, ale ľahšie sa o nich hovorilo na verejnosti.

„Len...“ začala.

„Áno?“ Makoto kývol hlavou.

„Pokračuj,“ povzbudila ju Kjóko a nedokázala pri tom skryť svoju dychtivosť.

„V poslednom čase mám isté pochybnosti.“

„Aké pochybnosti?“ spýtala sa Kjóko okamžite.

Flo spustila plec a sklopila zrak, neschopná udržať očný kontakt s ktorýmkoľvek z nich.

„Bude to znieť melodramaticky.“ Odmlčala sa. „No... jednoducho si nie som istá, čo robiť so svojím životom.“

Kjóko aj Makoto ticho sedeli a čakali, kým bude pokračovať. Makoto uhasil cigaretu. Flo pokračovala.

„Nuž, neviem, či mám vôbec nejakú radosť, veď viete – z toho, čo robím.“

„Ach, Flo-čau.“ Na Kjókinej dokonalej tvári sa objavili vrásky znepokojenia. „Prekáža ti kancelárska práca pri prekladaní? Pretože ak áno, môžeme ti znovu skrátiť úväzok. Môžeme...“

„Nie,“ odvetila Flo a pokrútila hlavou. „O to nejde.“

„Chýba ti Portland?“ spýtal sa Makoto. „Chýba ti rodina?“

„Nuž...“ Flo sa neisto potkýnala o slová. „Áno, chýba mi mama. Isteže. A niekedy mi chýba aj Portland. To však nie je to, čo ma trápi.“

„Povedz nám to! Kjóko aj Makoto sa vedno naklonili dopredu. Flo sa cítila tak trochu ako na výsluchu, ale nemohla im to mať za zlé. Boli to jej kamaráti, a to predsa kamaráti robia, nie? Záleží im na sebe navzájom. Aká bola bezohľadná, keď na nich tak dlho kašľala.“

Flo si vyhrnula rukávy svetra a oprela si holé predlaktia o okraj stola. „Ide len o to, že... Nie som si istá, či mi čítanie ešte prináša radosť.“ Odmlčala sa. Hneď ako z nej tie slová vyšli, začala sa cítiť hlúpo. Kjóko a Makoto sa tvárili zmätene, ale ona pokračovala. „Vždy som si myslela, že literatúra a preklad sú najdôležitejšie veci v mojom živote. Tak tvrdo som pracovala, aby som tú knihu preložila a vydala...“

„Je to nádherná kniha,“ prerušila ju Kjóko, „a odviedla si úžasnú prácu. Si neuveriteľne dobrá prekladateľka.“ Makoto ju zľahka šťuchol a zapálil si ďalšiu cigaretu. „Prepáč,“ povedala Kjóko a mierne sa odtiahla. „Prosím, pokračuj.“

„Nie, to je v poriadku,“ odvetila Flo. Kjókinu chválu nedokázala nikdy prijať. Vlastne ani nikoho iného. Ako prázdno tie slová zneli! Lenže ani s týmto by sa im nikdy nepriznala. „Som spokojná s prácou, ktorú som odvieďla, ale teraz sa cítim, nuž, tak trochu prázdna. Nechcem, aby to znelo nevďačne, ale... Bože, cítim sa teraz ako taká ufnúkaná chuderka. Hrôza!“ Flo pokrútila hlavou a znova sa napila čaju. Čo za ľútostivú atmosféru to vyvolala? Mala radšej držať jazyk za zubami, než ich takto zafažovať.

„Vôbec to tak neznie, Flo-čan,“ povedala Kjóko potichu. „Ani trochu. Každý problém je problém bez ohľadu na to, aký je veľký alebo malý.“

„Myslím, že chápem, ako sa cítiš,“ prehodil Makoto a zamyslene prikývol.

Kjóko naňho pozrela s prižmúrenými očami. „Ako to myslíš?“

Makoto tľoskol v predstieranom podráždení. „Flo si splnila svoj sen.“

„Čo ty vieš o jej snoch?“ spýtala sa Kjóko a prevrátila oči.

„Nuž, konkrétne o jej snoch nič, ale o snoch všeobecne niečo viem.“ Zhlboka si potiahol z cigarety a vyfúkol ďalší obrovský oblak dymu na dievčatá pri druhom stole, ktoré si tentoraz so zvrátenými tvármi rozohnali dym pred nosom.

Makoto však vnímal iba svoj malý svet a pokračoval: „Naplniť vlastný sen môže byť občas nebezpečné.“

„Kto si, dopekla, myslíš, že si?“ Kjóko odfrkla a pokrútila hlavou. „Sedíš tu, fajčíš a snažíš sa o nejaké hlboké filozofické vyhlásenia. Správaš sa, akoby si bol nejaká hollywoodska filmová hviezda. Neprerušuj ju! Flo-čan nám práve vysvetľovala, čo cíti, a ty tu trepeš o snoch, akoby si presne vedel, o čom hovorí. Zavri si zobák a počúvaj.“

Makoto pokrútil hlavou. „Ale ja si myslím, že viem, čo chceľa povedať...“

„Nechaj ju dopovedať!“

„Čo keby si nechala dopovedať ty *mňa*?!“

Flo sa pri ich predstieranej hádke neubránila smiechu. Vedela, že to robia zo žartu pre jej dobro – ako komediálne duo manzai –, aby ju rozveselili a zdvihli jej náladu. Naklonila sa dopredu a zdvihla ruku. „Prosím, nehádajte sa. Chcela som len... Myslím, že Makoto má tak trochu pravdu. Čo robíš *po* tom, ako si splníš svoj najväčší sen? Čo budeš robiť ďalej?“

Makoto si zapálil ďalšiu cigaretu, oprel sa a samolúbo si prekrižil ruky. „Myslel som si, že to je to, čo máš na mysli.“ Ešte raz strelil rýchlym pohľadom na Kjóko, ktorá kývala hlavou a posmešne pohybovala perami, akoby imitovala Makotove slová. Ten ju však odignoroval, znova sa pozrel na Flo a pokračoval: „Je to ako s tými chalanmi, čo sa zúčastňujú na súťažiach Street Fighter II.“

„Že čo?“ dožadovala sa Kjóko a tentoraz znela skutočne podráždene. „Ako to spolu súvisí?“

„Nechaj ma dopovedať!“ ohradil sa a na moment poľavil vo svojom sebaovládaní.

„U teba je všetko ako Street Fighter II,“ zavrčala Kjóko. „Všetko si dávaš do súvislosti s tou hrou. A to v nej ani nie si taký dobrý. Zakaždým ti nakopem zadok.“

„Šššš!“

Flo sa opäť zasmiala, zatiaľ čo Makoto a Kjóko sa snažili zachovať si vážnu tvár.

„Snažím sa povedať,“ pokračoval Makoto, „že keď dosiahneš jeden sen, vytvoríš si ďalší... možno...“ Nepresvedčivo sa odmlčal.

Kjóko si vzdychla. „Kvôli tomuto sme ťa museli tak pozorne počúvať?“

Makoto naklonil hlavu. „Možno to v mojej mysli znelo hlbšie a nápomocnejšie, než keď som to vyslovil nahlas.“

„Možno by si mal viac počúvať a menej hovoriť.“ Kjóko sa naňho zamračila a potom sa usmiala na Flo, ktorá jej úsmev opätovala – trochu ju to povzbudilo, no stále toho mala dosť na srdci.

„Skrátka stále čítam knihy, ktoré ma neinšpirujú.“

Kjóko prikývla.

Flo pokračovala. „Potrebujem nájsť tú správnu, ktorú by som preložila, no akosi sa mi to nedarí.“

Makoto uhasil cigaretu a vyfúkol dym nosom.

„To pride, Flo-čan,“ povedal, hľadiac pri tom na Kjóko. „To správne príde v správnom čase. Musíš byť len trpezlivá.“

Neskôr v ten večer na stanici Šindžuku sa Flo rozlúčila s Kjóko a Makotom a vybrala sa na vlak domov. Kjóko ju pri rozlúčke nežne chytila za ruku, zatiaľ čo Makoto sa usmial a zamával jej. Potom obaja vykročili cez rušnú halu k svojmu nástupištiu. Flo sa vo všeobecnosti snažila čo najviac vyhýbať jazde posledným nočným vlakom, odkedy sa raz ocitla v preplnenom vagóne, v ktorom niekto vracal. Rozhodne to netúžila zažiť znova.

Usadila sa a bezmyšlienkovite skontrolovala telefón, ale nemala žiadne správy. Prelistovala sociálne siete, ale ani tam nebolo nič nové. Boli tam len fotky vecí, ktoré ju letmo zaujali – pripomenuli jej, že práve teraz nie je na dovolenke, že už dávno nejedla v luxusnej reštaurácii, že nemá dieťa, že nie je vydatá a že Juki budúci mesiac odíde, takže bude čoskoro sama ako prst, ak neodíde s ňou. Jej posledný príspevok bol spreď niekoľkých mesiacov, čosi o recenzii knihy, ktorú preložila, v jednej menšej publikácii. V poslednom čase strácala chuť ešte aj propagovať vlastnú prácu. Niežeby tej práce bolo až tak veľa.

Začala na telefóne písať jeden tweet s prekladateľskou tematikou – už nejaký čas pridávala príspevky do starého vlákna o svojich obľúbených japonských slovách:

木漏れ日 (komorebi) – slnečné svetlo prenikajúce cez stromy v lese

No to slovo už predsa všetci poznali, nie? Videla ho v mnohých blogoch s názvami ako *Top 10 nepreložiteľných slov!* Iróniou bolo, že všetkých desať uvedených slov bolo priamo v tom článku preložených. Vymazala tweet o komorebi a skúsila iný:

諸行無常 (šogjó mudžó) – pominuteľnosť pozemských vecí

Trpko sa usmiala a vymazala aj tento.

Vlak sa pomaly trmácal po koľajniciach linky Jamanote a Flo sledovala, ako sa za oknom na pozadí nočnej oblohy mihajú vysoké sivé sklenené budovy a krikľavé billboardy tokijského centra. Kedy sa to stalo, že začala považovať mesto za samozrejmosť? Ľudia doma v Oregone by neverili tomu, čo denne vídala, ale Flo si na tokijskú panorámu tak zvykla, že jej už pripadala všedná. Trochu nudná. Aká hrozná myšlienka. Tokio a nudné. Dokonca ani slávnosti hanami ju už nevzrušovali – to povedala aj Kjóko.

Mala už Japonska plné zuby? Mala by sa s Juki presťahovať do New Yorku?

Budúci mesiac – to bol čas Jukinho odchodu. Čochvíľa sa Flo bude musieť rozhodnúť.

Rozhliadla sa po vagóne a hľadala niečo, čo by ju rozptýlilo od obáv, ktoré sa jej preháňali hlavou. Aj práca by bola lepšia téma na premýšľanie, hoci posledné mesiace toho Flo nemala až toľko.

Odkedy začala pre firmu pracovať len na čiastočný úväzok, mohla o svojom pracovnom rozvrhu rozhodovať viac-menej

slobodne. Kjóko ako líniová manažérka k nej bola z hľadiska pracovného času a povinností mimoriadne láskavá a zhovievavá. Keď si však okresala pracovný úväzok v kancelárii, začala jej práca medzi toľkými ľuďmi napodiv chýbať. Kolegovia a kolegyne ju pri jej vstupe do sveta literárneho prekladu nesmierne podporovali – tvárili sa šťastne a priali jej úspech.

Dokonca pre Flo usporiadali minikrst, keď vyšiel jej prvý preklad – zbierka sci-fi poviedok jedného z jej obľúbených spisovateľov, Nišiho Furuniho. Kjóko a Makoto ho pre ňu zorganizovali ako prekvapenie. Odohralo sa to v súkromnej časti izakaje, v ktorej dnes boli, a pripravili jej aj výtlačky kníh, ktoré podpisovala.

Prišli dokonca aj dvaja synovia zosnulého autora, aby jej za blahoželali. To bola ale dvojica! Starší z bratov, Óhaši, mal na sebe fialovú šatku a slávnostné kimono a s radosťou rozdával autogramy náhodným fanúšikom v publiku. V minulosti bol slávnym rozprávačom rakugo a po boji s alkoholizmom a strate domova práve zažíval svoj návrat do divadiel rakugo v Šindžuku. Celý večer popíjal čaj, zatiaľ čo jeho mladší brat Taró si doprial pohár piva. Požiadali Flo, aby prečítala krátky úsek z poviedky v zbierke *Copy Cat* – Flo prečítala svoj anglický preklad a Óhaši čítal tú istú časť v japončine. Išiel ako prvý a Flo žasla nad jeho neuveriteľným rozprávačským umením, nad tým, ako výrazne menil hlas pre rôzne postavy, nad jeho komickým načasovaním a úhľadnými gestami, ktoré používal na oživenie predstavenia. Kým starší brat čítal, pozrela na Taróa a všimla si slzu v jeho oku a výraz radostnej hrdosti, ktorý takmer upokojil aj jej nervy.

Flo však vtedy zo všetkého najviac pociťovala nesmiernu úzkosť. Pred prítomnými si nasadila statočnú šťastnú masku, ale pravda bola, že hlboko vnútri jej bolo príšerne zle. Najmä zo seba samej. Celé týždne pridávala na internet príspevky

a horúčkovo pozývala ľudí, ale teraz, keď už všetci prišli, cítila obrovský tlak, aby ich nesklamala, aby to všetko stálo za to.

Jej čítanie v porovnaní s profesionálnym zabávačom Óhašim pôsobilo veľmi nevýrazne. Vlastný hlas jej znel čudne a naduto, a keď videla, ako sa všetky oči upierajú na ňu, zmocnila sa jej úzkosť a potkýnala sa aj o základné anglické slová. Prečítala vetu, ktorá jej vždy pripadala nesmierne vtipná, a dokonca sa odvážila odlepiť zrak od stránky, aby nadviazala očný kontakt, no na jej zdesenie sa nikto neusmieval. Jej váhavý prednes spôsobil, že ani vtip vôbec nevyznel vtipne. Dokonca deň predtým, keď si to skúšala, si všimla hneď na prvej strane príbehu preklep. Preklep! Po všetkých tých úpravách! Opravila ho perom, ale nakoniec sa aj na opravenom slove zakoktala. Samozrejme, všetci boli milí a podporovali ju, zatlieskali jej, keď skončila, ale nemohla sa zbaviť pocitu, že zlyhala. Bola zo seba veľmi sklamaná – dokonca zahanbená –, a mala pocit, že všetci sú len príliš zdvorilí, aby to uznali. Zrejme si to však v duchu mysleli tiež.

Keď teraz Flo sedela vo vlaku, neustále si v mysli prehrávala ten večer.

Zdalo sa to tak dávno.

Preloží ešte niekedy nejakú knihu? Myslela si, že z vydania bude mať radosť – a aj mala, to sa nedalo poprieť. Bola nesmierne hrdá na všetku prácu, ktorú na knihe odvieďla. A predsa to do jej života vnieslo pocit stresu a neistoty, ktorý tam predtým nebol. V istom zmysle bola teraz ako oficiálna prekladateľka ešte neistejšia – menej sebavedomá, ako keď na tomto svojom sne pracovala.

Makoto trafil klinec po hlavičke.

Naplniť svoj sen môže byť občas nebezpečné.

Ktokoľvek iný by bol v jej situácii nadšený, tým si bola istá. Zjavne s ňou nebolo čosi v poriadku.

Flo sa natiahla, zívla a trochu ju striaslo z intenzity jej myšlienok. Točili sa stále dookola vo vyčerpávajúcich nekonečných slučkách. Znova vytiahla telefón a otvorila aplikáciu Trash-Reads. Navzdory inštinktu, ktorý kričal *Nerob to, nepozeraj sa tam*, to aj tak urobila: vyhľadala si názov knihy, ktorú preložila.

Bola tam – s hodnotením 3,3 hviezdičky. To nebolo zlé. No nebolo to ani skvelé. Keby to bolo hodnotenie reštaurácie na googli, asi by ste sa tam nešli najesť. Priala si, aby bolo vyššie. Keď však uvidela svoje meno uvedené na mieste prekladateľky, predsa sa v nej prebudila hrdosť. Bolo tam, čierne na bielom. Skutočný dôkaz: bola oficiálnou prekladateľkou beletrie.

Už dávno sa nepozrela na hodnotenia čitateľov. Zaváhala s prstom nad tlačidlom NAJNOVŠIE. Krátko sa zamyslela nad tým, ako sa v minulosti popálila, ale dnes večer zúfalo potrebovala uistiť a povzbudiť. Ťukla naň.

Len čo sa pustila do čítania, tvár jej ovisla.

SEXISTICKÝ RASISTICKÝ ODPAD

Čo som to, kurva, práve čítala??? Takže: táto zbierka sci-fi poviedok je ako všetky ostatné zbierky poviedok. Niektoré boli ok, niektoré zas úplný odpad. Najprv som to čítala akože OMG, desná nuda, ale keď som sa dostala k piatej poviedke, už som to nevydržala. ČO TO, DORITI, JE??? Tento Niši Furuni (o ktorom som v živote nepočula) si písal otrasné poviedky, ktoré roky nikto nepreložil – asi z dobrého dôvodu! V každom prípade piata poviedka už na mňa bola priveľa, takže som to ani nedočítala. PÍŠAL O PLANÉTE OBÝVANEJ VÝLUČNE ŽENSKÝMI SEXUÁLNymi ROBOTMI??? ČO JE TO ZA MIZOGÝNNE PRASA??? Túto knihu som si kúpila, lebo som na obálke videla, že je to JAPONSKÝ AUTOR

a chcela som si prečítať niečo, čo sa odohráva v Japonsku, LOL. Akože haló? Rozhodne som si to nekupovala preto, aby som si čítala o planéte ženských sexuálnych robotov – keby som si chcela prečítať mizogynne mužské fantázie, mohla som si vybrať knihu od ktoréhokoľvek z mnohých hetero bielych amerických mužov zo strednej triedy, ktorých nám história ponúkla. Od nebieleho spisovateľa som to fakt nečakala. Musela som si normálne sadnúť a chvíľu to spracovávať. Mimočodom, všetky ženy v tejto knihe, ktoré nie sú Japonky, sú modrooké blondíny, čo je vrcholne rasistické. V každom prípade, možno je to len prekladom, ale túto knihu by som si nechala ujsť. Ani som to nedočítala.

Flo sa pri čítaní recenzie zastavilo srdce. Vedela, že sa to stane, a predsa to urobila.

Hoci mala chuť tej pisateľke recenzie výskriabať oči za to, že zredukovala náročnú prácu Nišiho Furuniho a jej robotu na online recenziu s GIFmi, najviac ju na tom dorazilo, že mala, žiaľ, tak trochu pravdu.

Piata poviedka v zbierke, „Planéta Rozkoš“, bola rozhodne na hrane kontroverzie. Flo si s editorom vyhádala, aby ju v zbierke ponechal. Niši Furuni vykreslil planétu skôr ako dystopiu než ako utópiu, ale aby ste toto posolstvo pochopili, museli ste poviedku dočítať až do konca. V skutočnosti bola poviedka kritikou sexuálnych mravov a historicky laxného postoja Japonska k sexuálnym službám. Bola to poviedka, ktorá mala v Japonsku vyvolať diskusiu, aby sa ľudia vcítili do sexuálnych pracovníčok, a vtedajšie japonské čitateľstvo by to okamžite pochopilo.

No posledný riadok recenzie – *možno je to len prekladom* – osobitne zabolel.

Azda to bola Floina chyba – možno sa v jej preklade čosi z originálu stratilo.

Bola to jej chyba, že čitateľke ten príbeh vôbec nesadol.

Táto myšlienka ju nesmierne mrzela, pretože dielo Nišihio Furuniho milovala a chcela sa oň podeliť so širším publikom. Zavrela aplikáciu TrashReads a opäť si slúbila, že ju už nikdy neotvorí. Ponurej nálade sa však už nedokázala vyhnúť.

Odložila telefón a vytiahla si z ruksaka knihu: *Tokijský tenisový klub*. Poslala jej ju japonská kamarátka, redaktorka, aby zvážila, či sa do nej nechce pustiť v rámci svojho ďalšieho projektu, ale príbeh ju nedokázal upútať. Nevedela sa doň nijako vcítiť. Bola to stredoškolská romanca o chlapcovi a dievčati, ktorí hrajú tenis. Podobných príbehov už čítala milión a tento neponúkal nič nové. Dej bol predvídateľný, písaný ako podľa šablóny. Očami preskakovala celé veľké pasáže bez toho, aby čokoľvek vstrebala, a často sa musela vracat' o niekoľko strán späť, aby si znovu prečítala časti, pri ktorých sa zamyslela nad niečím iným.

Zatvorila knihu a rozhliadla sa po interiéri vozňa. Tento konkrétny vagón bol oblepený množstvom reklám na úplne nový hraný filmový trhák, ktorý bol adaptáciou manga/anime seriálu vytvoreného pomocou efektov počítačovej grafiky. Všetky postavy mali vlasy v tvare ostňov zvláštnej farby a vyzerali trochu hlúpo. Pomaly prešla pohľadom po zvyšku vozňa.

Muž na sedadle oproti Flo sa zviezol na bok a chrápal.

Skvelé! Spiaci ľudia v metre Flo nikdy neprekážali; odpor pociťovala len voči inému, oveľa odpornejšiemu druhu správania. Obdivovala odvahu toho muža opíť sa na verejnosti natoľko, že zaspal na sedadle, akoby bol doma schúlený na svojom futone. Sama by sa k niečomu takému nikdy neuchýlila, no pripadalo jej akosi oslobodzujúce vidieť iných žiť tak slobodne. Tento konkrétny muž mal okolo dvadsiatky a vyzeral ako

každý iný bežný kancelársky pracovník. Pravdepodobne išiel z pracovného večierka, kde ho starší kolegovia donútili vypiť príliš veľa.

Flo sa usmiala a znova otvorila knihu. Snažila sa prinútiť sledovať príbeh, kým ju od deja neodpútal prudký pohyb oproti nej. Muž vyskočil zo sedadla a ponáhľal sa k dverám vlaku, skôr než sa zatvorila. Flo si zaňho s úľavou vydýchla, keď sa v poslednej chvíli stihol prešmyknúť von. Chcela sa vrátiť k čítaniu, ale vtom si čosi všimla – ležalo to na sedadle, kde predtým sedel.

Malá kniha v mäkkej väzbe s jednoduchým čierno-bielym obalom.

Flo prešla pohľadom po vagóne – bol úplne prázdny, žiadni svedkovia.

Podľahla teda nutkaniu, vzala knižku zo sedadla a strčila si ju do ruksaka. Na ďalšej zastávke vystúpila.

Kto potrebuje priateľov, keď má knihy?

Flo Dunthorpeová sa nad touto otázkou nezamýšľala prvýkrát v živote. Keď teraz otvárala dvere svojho kompaktného tokijského bytu, opäť jej to preletelo hlavou. V istom zmysle si na tomto aforizme postavila svoj život. Jej byt bol preplnený anglickými aj japonskými knihami. Police mala napchaté na prasknutie; dokonca aj na zemi pri posteli ich boli celé stohy.

Lenže keď sa teraz pozrela na police, boli tam aj prázdne miesta – miesta, z ktorých knihy očividne zmizli a nikdy sa na ne nevrátili. Flo sa zadívala na medzery a ešte stále si zreteľne pamätala chrby kníh, ktoré tam boli predtým. Čoskoro bude musieť roztriediť tie, ktoré teraz ležali na zemi, a odložiť ich na police, keď už tam je miesto. Ďalšia úloha na zozname. A čakalo ju aj väčšie rozhodnutie – mala by ich zabaliť do škatule

(ako to urobila Juki s tými svojimi) a poslať ich do New Yorku? Alebo nechať všetko tak, ako to je?

Pri vstupe do genkanu, tradičnej japonskej predsiene, sa Flo zastavila. Len pred niekoľkými dňami si Juki zbalila svoje knihy a všetky ostatné veci. Flo jej pri tom nemohla pomôcť a potom sa ešte aj pohádali, keď Flo nedodržala svoj sľub, že ich knihy pošle všetky spolu v jednej várke.

„Ja to jednoducho nechápem, Flo,“ povedala Juki a sťažka si vzdychla. „Keď ideš so mnou, prečo ich nepošleš spolu s mojimi? Je to lacnejšie.“

Flo čosi zamumlala, zahuhňala a vyhovorila sa, že tie knihy práve potrebuje pre svoju prácu. S odbornými knihami a so slovníkmi sa rozlúčiť nemohla – používala ich pri prekladoch. Nemohla sa zbaviť ani kôpky, ktorá čakala na prečítanie, pretože sa bála, že jej ďalší prekladateľský projekt by sa mohol skrývať práve tu. Čo je také zlé na tom, že svoje knihy pošle neskôr? Čo na tom, že bude musieť čakať, kým dorazia do New Yorku? To je predsa v pohode, nie? A možno by si ich jednoducho mohla nechať v sklade v Japonsku. Nakoniec sa predsa vrátia, však?

„Je to v pohode,“ jemne ju prerušila Juki, „ale mám z toho pocit, že nechceš ísť.“

„Samozrejme, že chcem ísť!“ Flo sa snažila, aby jej hlas znel čo najživšie. Juki však nebola hlúpa, určite ju prekukla.

Nasledovala hádka, po ktorej Juki vyhlásila, že zatiaľ zostane u kamarátok. Obe potrebovali priestor, aby vychladli, a ona by pred odchodom aj tak rada strávila nejaký čas so svojimi kamoškami z vysokej školy. Práve tam bola aj teraz a bude tam pravdepodobne až do dátumu svojho odchodu budúci mesiac.

Vtom Flo vytrhlo z myšlienok tiché mňaučanie a známy zvuk Liliných labiek cupotajúcich po tatami. Aspoňže jej ju Juki počas tejto ich pauzy nechala.

„Tadaima,“ povedala Flo mačke po japonsky, keď si vyzula topánky a vošla do bytu. Sadla si za stôl a zakryla si kolená fialovou dekou.

Lily jej poľahky vyskočila do lona a začala prešľapovať z labky na labku a zabárať pazúriky do deky, zatiaľ čo Flo obdivovala okrúhly čierny flak na jej hrudi. Lily bola dlhosrstá a celá biela, okrem tohto jedného zvláštneho miesta. Milovala práve túto fialovú deku, a keď Flo ležala na chrbte, postavila sa jej na brucho a jemne ho masírovala svojimi drobnými labkami. Flo ju začala hladkať po jemnej bielej srsti a škrabkať ju pod bradou. Mačka spokojne priadla a po chvíli začala deku hryzkať.

„Si hladná, Lily-čan?“ Flo sa jej prihovárala vždy po japonsky. Bol to zvyk, ktorý si osvojila, odkedy sa jej s Juki prvýkrát ujali. Juki vedela celkom dobre po anglicky, ale rozhodli sa, že mačka z tokijskej ulice nebude rozumieť anglicky, a tak Flo naďalej hovorila s Lily po japonsky. „Chceš večeru?“

Flo vstala, aby ju nakrmila, a mačka sa rozbehla k miske tak rýchlo, až jej labky prešmykovali po podlahe. Flo zostala stáť v malej kuchynke a sledovala Lily, ako spokojne chrúme. Potom sa osprchovala, obliekla si pyžamo a usadila sa do pohodlného podlahového kresla, aby dočítala *Tokijský tenisový klub*. Kniha sa trochu rozbehla, ale stále ju úplne nechýtila. Blížila sa ku koncu a bola si celkom istá, že sa nechce pustiť do jej prekladu. Lily pricupitala k nej, schúlila sa na tatami vedľa kresla a ticho priadla, zatiaľ čo ju Flo hladila voľnou rukou.

Zavibroval jej telefón. Správa od Juki.

Ahoj, zajtrašok stále platí? Môžeme sa prejsť popri rieke v Nakamegure a pozrieť si rozkvitnuté čerešne? Máme toho veľa, čo treba prebrať.

Flo odložila telefón späť na nízky stolík, nemala energiu odpovedať.

Museli sa stretnúť, ale ona nemala ani potuchy, čo jej chce povedať.

Na druhý deň sa Flo zobudila zavčasu a obliekla si na túto príležitosť svoje obľúbené šaty. Boli to tie isté, ktoré mala na ich prvej schôdzke. Spomenula si pri tom na ich prvé stretnutie v kníhkupectve, v ktorom Juki pracovala. Dali sa do reči o svojich obľúbených knihách a rozprávali sa tak dlho, až sa na ne Jukina šéfka začala mračiť. Flo si potom od Juki nervózne vypýtala číslo. V tom čase ani jedna z nich netušila, aké má tá druhá úmysly. To isté sa dalo povedať aj o dnešnom stretnutí.

Flo nastúpila do vlaku preplneného ľuďmi, ktorí mierili na slávnosti hanami. Pozrela sa do telefónu v zúfalej snahe odpútať svoju pozornosť od blížiacej sa schôdzky, ale tým sa jej úzkosť len prehĺbila. Keby si tak so sebou vzala knihu. Predchádzajúci večer dočítala *Tokijský tenisový klub* a v rannom zhone si zabudla pribaliť nejakú novú. Zašmátrala v ruksaku, či tam nemá aspoň nejaké poznámkové bloky, a vtom si ju všimla. Knihu, ktorú ten chlapík zabudol včera večer vo vlaku.

Poobracala ju v rukách a preskúmala obálku.

「水の音」

ヒビキ

Zvuk vody
napísal Hibiki

Ozubené kolieska v jej mozgu sa dali do pohybu. Názov – *Zvuk vody* – musel byť narážkou na slávne haiku od Macua Bašóa. Otvorila knihu na titulnej strane. Mala pravdu – v epigrafe knihy bolo celé haiku:

古池や 蛙飛びこむ 水の音

Ten starý rybník / do vody skočí žaba / tichý zvuk vody.

Zadívala sa na obálku. Bola krásna, ale veľa toho neprezrádzala – čisto biela, s jednoduchým čiernym písmom uvádzajúcim názov a meno autora a pod tým už len sústredné kruhy na hladine nakreslené čiernym atramentom. O spisovateľovi menom Hibiki nikdy nepočula. Otočila knihu v rukách a prstami prešla po nádhernej štruktúre papierovej obálky. Pozrela sa na vnútorné chlopne – žiadna tiráž. Žiadna fotografia autora. Kto to vydal?

Preskúmala chrbát.

千光社 Senkóša. Nikdy predtým o takom vydavateľstve nepočula. Kandži pre „Senko“ znamenalo „tisíc svetiel“ a „ša“ znamenalo len „spoločnosť“. Páčilo sa jej to. Značka nad tým vyzerala ako kandži 己 onore – staré slovo, ktoré znamenalo „ty“. Bolo začlenené aj do názvu vydavateľstva v latinke, pričom kandži fungovalo ako obrátený tvar „S“: 己enkoša. Aké dômyselné.

Nalistovala prvú stranu a chystala sa pustiť do čítania, ale z reproduktora sa ozvalo oznámenie:

„Nakameguro. Nakameguro. Ďalšia zastávka je Nakameguro.“

Vrátila knihu do ruksaka.

Prečíta si ju neskôr.

Na stanici ju už za turniketmi čakala Juki v džínsoch a tenkom belasom svetri. Flo sa zrazu cítila trochu nesvoja, že sa tak vyparádila.

„Ahoj,“ pozdravila Juki.

„Ahoj,“ odvetila Flo a ledva si trúfla nadviazať očný kontakt. Ani jedna z nich nespravila prvý krok k tomu, aby sa objali. Nikdy si na verejnosti neprejavili žiadne nežnosti, nedali si ani pusu, no keď sa teraz ani neobjali, Flo zovrelo srdce. Vedela, že ich vzťah je už niekoľko týždňov na bode mrazu – ako umierajúca ryba, ktorá sa trepe na brehu rieky a lapá po dychu –, ale nikdy to nebolo také brutálne očividné ako teraz.

MLčky kráčali popri rieke a sledovali ostatné páriky a skupinky obdivujúce kvety. Všetci, ktorých míňali, vyzerali šťastní, fotili sa navzájom a zvierali v rukách plechovky s pivom a bentó boxy. Flo uvažovala, či vyzerá rovnako nešťastne ako Juki. Mala pocit, akoby mala celkom čierne vnútro, akoby ho niekto poškrtnal hrubou čiernou fixkou.

Nakoniec sa zastavili na jednom z mostíkov a zadívali do diaľky. Za celý čas ani jedna z nich neprehovorila.

Potom ako zvyčajne prerušila mlčanie Juki. „Takže.“

„Takže,“ zopakovala Flo.

„Nebudeme o tom hovoriť?“

Flo si zaryla nechty do dlaní, až ju to zabolelo.

„Nejdeš tam so mnou,“ pokračovala Juki. Ani to neformulovala ako otázku.

„To som nikdy nepovedala!“

„Ani si nemusela. Je mi to jasné.“ Juki sa konečne obrátila k Flo a slabo sa usmiala. „Pozri, Flo. Nebudeme to zbytočne naťahovať ani to robiť ešte ťažšie, než to robíš.“

Flo sa rozbúchalo srdce. „To ty odchádzaš.“

„Prestaň, Flo.“ Juki sa s bolestným výrazom chytila za čelo. „Už sme to prebrali. Nie je to ničια vina. Je však zjavné, že nechceš ísť.“

Flo sa znova pokúsila namietat, ale nenašla správne slová.

„Mrzí ma, ak som na teba robila nejaký nátlak,“ povedala Juki. „Vždy som ti hovorila, že by si mala robiť len to, čo chceš, Flo, čo je pre teba najlepšie.“

„Ale ja chcem ísť. Chcem!“

„To síce tvrdíš, ale tvoje činy hovoria niečo úplne iné,“ namietla Juki ostro. „Nekúpila si si lístok. Nič si si nezbalila. Dokonca si ani nikomu v práci nepovedala, že odchádzaš! Celý čas hovoríš, že je to v pohode, že sa tešíš, ale nikdy mi nepovieš, čo skutočne cítiš. Neustále iba hádam. Ja mám byť tá uzavretá Japonka. A ty zas tá otvorená a uvoľnená Američanka, ktorá hovorí o svojich pocitoch. Je to vyčerpávajúce, Flo.“ Zhlboka sa nadýchla. „Som z teba vyčerpaná.“

Flo sa od nej odvrátila. Zadívala sa ponad zábradlie na rieku pretekajúcu popod most a v očiach ju zaštíпали slzy.

Juki si prešla rukou po vlasoch. „Pozri... Buď poď so mnou, alebo nie. Je to tvoja voľba. No ja som sa rozhodla a idem.“

Chodili spolu len dva roky, ale práve toto Flo na Juki vždy milovala: jej železnú sebadôveru. Jej odhodlanie. Čokoľvek Juki povedala, že urobí, aj to urobila. Nikdy o sebe nepochybovala. Na rozdiel od Flo.

„Bola by som rada, keby si išla so mnou,“ vyhlásila Juki. „To sa nikdy nezmenilo. Nechcem však, aby to bolo... takto.“ Na chvíľu sa odmlčala a potom pokračovala. „Odkedy mi zamietli rukopis, už nie si taká ako predtým. Nebola to tvoja chyba, Flo. Ja som sa pohla ďalej, no zdá sa, že ty si to stále vyčítaš. Od toho momentu sa z tvojej práce vytratila vášeň. Popremýšľaj o tom, čo chceš ty.“ Zaváhala. „Čo chceš, Flo?“

Flo si zaryla nechty do dlaní tak hlboko, ako sa len dalo. Kiežby ich mohla zaryť ešte hlbšie. Spomienka na Jukin

odmietnutý rukopis, na ktorom obe tak usilovne pracovali, ju stále bolela. „Chcem ísť s tebou,“ zašepkala. „Juki... chcem.“

Juki neodpovedala. Flo premkla mrazivá bezútešnosť. Zisťovala, že nedokáže odtrhnúť pohľad od tmavej vody pod sebou. Stále na ňu civela: na riekku tečúcu pod mostom.

„Flo?“

Ani sa nepohla.

„Flo, povedz niečo.“

Nedokázala prehovoriť. Múr sa vrátil a uzavrel ju. Juki k nej teraz nemohla ani len nahliadnuť cez trhliny.

„Flo...“ Juki si netrpezlivo vzdychla. „Vieš, že je to totálne detinské, keď to robíš.“

Flo upierala oči na vodu. Tie dlhé pomalé vlnky.

Toto robila vždy, uzatvárala sa do seba zo strachu, že povie niečo nesprávne alebo že nepochopí vlastné emócie. Mlčala, nebola schopná formulovať slová.

„Tak dobre, Flo. Fajn. Ak chceš byť taká, je to tvoja vec. Ja idem domov. Najbližšie týždne mám veľa práce, a ak so mnou nemieniš ani len hovoriť, aký to má zmysel?“ Juki si opäť frustrovane vzdychla. „Ak sa budeš chcieť porozprávať, vieš, ako sa so mnou spojiť. Flo? Flo? Fajn, Flo. Ešte raz... je to tvoja voľba.“ Ďalšie zaváhanie, ale tentoraz len chvíľkové. „Maj sa.“

Flo vedela, že je preč, hoci sa ani neobzrela.

Nedokázala totiž odtrhnúť pohľad od vody.

Zvuk vody

napísal Hibiki

Z japončiny preložila Flo Dunthorpeová

水	蛙	古	<i>Ten starý rybník</i>
の	飛	池	<i>do vody skočí žaba</i>
音	び	や	<i>tichý zvuk vody.</i>
	込		
	む		Macuo Bašó

Jar

春